

Sammanfattning och slutsatser

2009 genomförde Svensk Handel för första gången en undersökning bland blivande studenter på några av landets gymnasieskolor. Studien kartlade konsumtionen i samband med högtiden och det framgick att den var en miljardindustri. Så är fortsatt fallet och årets studenthögtid väntas slå nya försäljningsrekord.

I maj och juni går närmare 110 000 elever ut gymnasiet i Sverige. Högtiden har en stor påverkan på handeln. Våra beräkningar visar att konsumtionen i samband med studenten ger upphov till en omsättning på drygt 1,7 miljarder kronor. Det är en ökning med 14 procent sedan 2009. Denna ökning beror främst på att antalet studenter i år är fler än förra året men också på att årets studenter beräknas omsätta något större summor än tidigare.

Resultatet i årets rapport är baserat på enkätsvar från 640 gymnasieelever i årskurs tre. Svaren har samlats in via en webbenkät under mars 2010. Utifrån dessa svar har årets trender och tendenser gällande studenthögtiden analyserats.

Sammanfattningsvis ser vi att studentexamen fortsatt är mycket traditionell. Det är inte mycket som ändras från år till år. Ungdomarna går på studentbal, deltar i studentskivor, har mössa och studentskytt och räknar med att få ett antal presenter i samband med högtiden. Ute på skolgården hängs diverse presenter kring halsen på studenterna och fortfarande är det blommor, champagne och leksaker som är allra populärast att få.

Skillnader från tidigare års undersökning är att årets studenter räknar med att lägga en mindre summa på balkläder men än högre summa på studentkläder än tidigare års respondenter gjort. När det kommer till studentpresenter är det fortfarande pengar, resor och saker till det egna hemmet som ligger högst upp på önskelistan. Eleverna i år har däremot lite mer tilltro till släkt och vänner då årets kull räknar med att få något dyrare presenter än tidigare år.

1. Inledning

Tiden kring en studentexamen är något som många gymnasieelever ser fram emot. Innan själva examensdagen är det dock mycket som ska förberedas och många gånger kan perioden kring studenthögtiden vara en kostsam historia. Både för studenterna själva och för deras familjer. Skyltar ska ordnas, presenter inhandlas, studentflak med chaufför hyras och kläder provas ut. På själva studentdagen hängs det blommor, ballonger och champagne runt halsen på de nyblivna studenterna. Hemma väntar sedan firande och presentutdelning innan dagen vanligtvis avslutas med stor studentfest på stan.

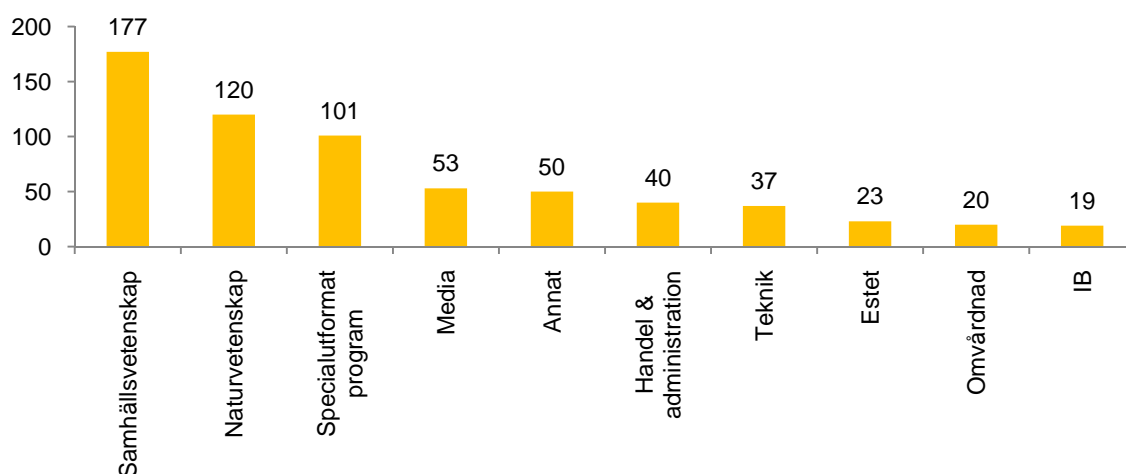
Högtiden har en stor påverkan på handeln och det finns onekligen potential för landets alla handelsföretag att skapa god försäljning under perioden. Men för att kunna tillfredsställa ungdomarna och deras familjer gäller det att veta vad målgruppen efterfrågar.

Med bakgrund av detta har Svensk Handel för andra året i rad tagit fram en studentrapport där konsumtionen kring högtiden kartlagts. Rapportens resultat baseras på 640 svar från elever i årskurs tre på gymnasiet. Svaren samlades in via en webbenkät i ett antal städer¹ under mars 2010. Av de 640 svarande var 217 killar och 423 tjejer.

Enkäten har berört frågor kring ekonomin och andra saker i samband med examen; hur mycket pengar tror ungdomarna att de kommer spendera och vilka typer av saker planerar de att konsumera? Utifrån dessa svar har vi analyserat årets trender och tendenser i studenthandeln.

Eleverna som svarat på enkäten är spridda över olika gymnasieprogram. Resultatet i rapporten visar inga större skillnader mellan varken val av gymnasieprogram eller i vilken stad respondenterna är bosatta i. Däremot syns vissa skillnader mellan hur killar och tjejer svarar. Där det föreligger skillnader kommenteras detta löpande i texten. Kommentarer har också lagts in de fall det syns skillnader i svaren jämfört med tidigare års undersökning.

Diagram 1.1 Respondenternas fördelning över de olika gymnasieprogrammen

¹ Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Västerås, Örebro, Linköping, Helsingborg, Jönköping, Norrköping, Lund, Umeå, Gävle, Borås och Södertälje

2. Tiden innan studenten

Innan studentdagen är det mycket som ska förberedas. Kläder till bal och studentdag ska inhandlas, studentmössa behöver beställas och skyltar att ha på skolgården ordnas. Redan under tidig vinter kommer företag som säljer studentmössor och olika typer av extramaterial ut till skolorna och tar hand om elevernas önskemål. Då kan de beställa studentmössor men även champagneglas, pennor och andra tillbehör som det står namn, klass och examensår på.

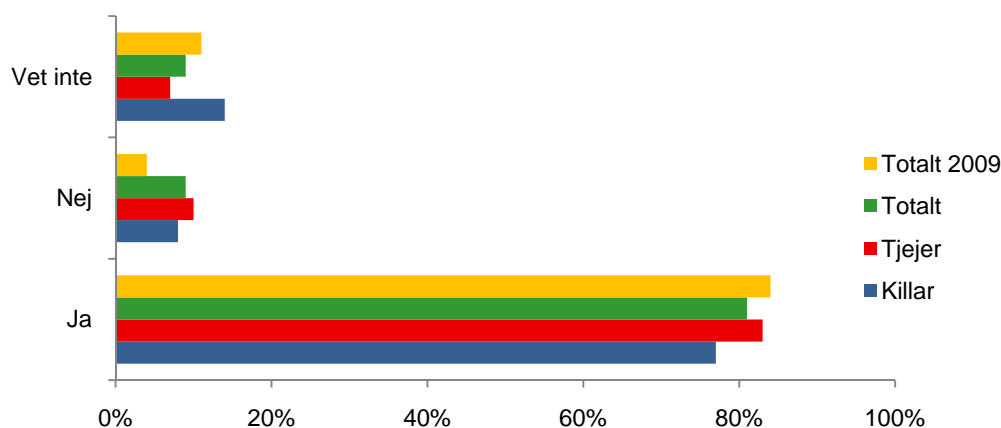
Veckorna innan examensdagen fylls sedan med allehanda aktiviteter och fester – så kallade studentskivor. Eleverna i vår undersökning räknar med att gå på i snitt 3 studentskivor var. Men det ska påpekas att det är stor spridning i landet gällande hur ungdomarna svarat. Här märker storstäderna och framförallt Stockholm ut sig då antalet planerade studentskivor där är fler än i övriga landet.

Studentbalen

Studentbalen är en populär tradition som har funnits över 30 år. Studenterna kommer fortfarande till balen uppklädda i klänning och kostym, smoking eller frack. Visst finns vissa skillnader från förr men mycket av det traditionella hänger fortfarande kvar. Skillnaderna syns framförallt i de allehanda fordon som studenterna väljer att färdas i till balen. Visst syns häst och vagn, limousiner och andra tjuviga fordon men på senare år har också rullskidor, en skottkärra eller inlines dykt upp som nyare varianter av fordon.

I år kommer 81 procent av de tillfrågade studenterna att gå på en studentbal. Detta är något färre än vid föregående års mätning då 84 procent planerade att gå.

Diagram 2.1 Planerar du att gå på studentbalen?

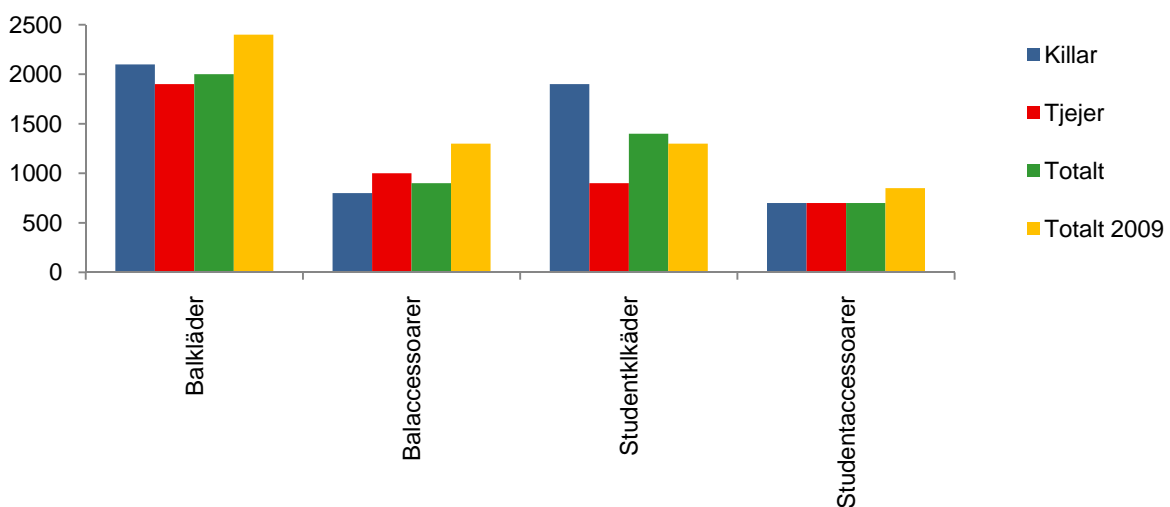
När det gäller balkläder är det 79 procent av studenterna som kommer att köpa sina kläder och sju procent som kommer att hyra. I snitt tror tjejerna att deras klänning kommer att kosta ca 1900 kronor medan killarna planerar att köpa balkläder för cirka 2100 kronor. Detta är 300 respektive 500 kronor mindre än vid förra årets mätning. Även summan de planerar att lägga på accessoarer till balen är mindre i år. Tjejerna tror att de kommer spendera ca 1000 kronor på accessoarer medan killarna räknar med ca 800 kronor. Detta är 500 respektive 200 kronor mindre än föregående år.

Studentkläder

Vad som framkommer i vår undersökning är att killarna lägger mer pengar på både bal- och studentkläder än vad tjejerna gör. Däremot framkommer det att tjejerna lägger mer pengar på accessoarer än killarna.

Studenterna beräknar att de i snitt kommer att handla kläder till examensdagen för ca 1400 kronor vilket är en minskning med 100 kronor sedan 2009. Vad gäller studentaccessoarer tror studenterna i genomsnitt att de kommer att handla för cirka 700 kronor vilket är en minskning med 150 kronor sedan förra året.

Diagram 2.2 Hur mycket planerar du att lägga på kläder och accessoarer i samband med din studentexamen?

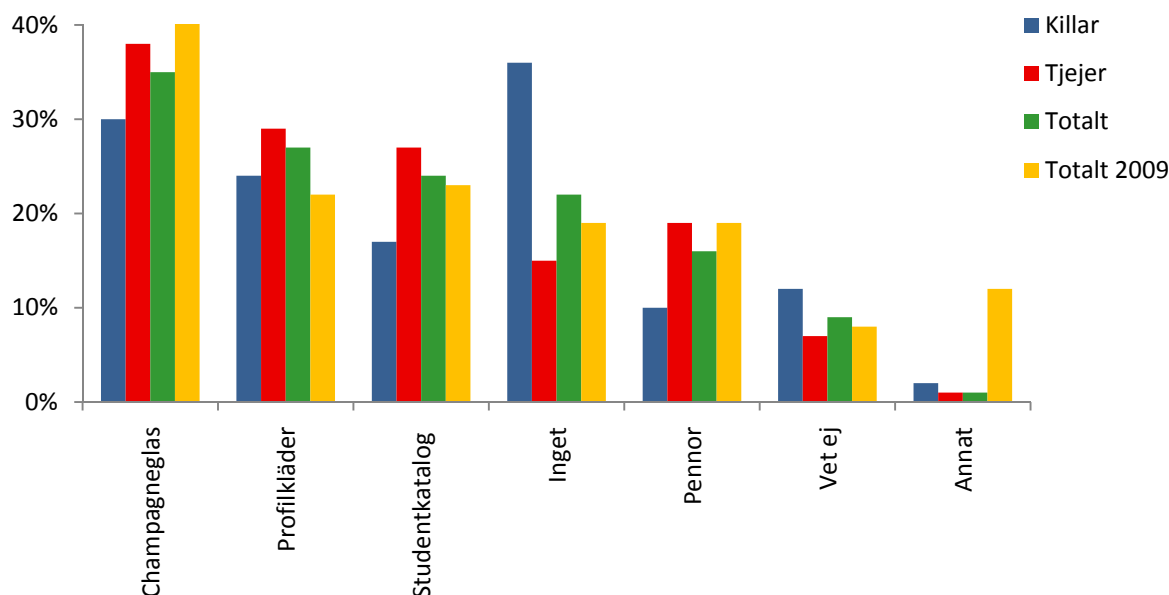

Extramaterial i samband med examen

Något som har kommit mer och mer på senare år är diverse extramaterial i samband med examen. Här finns det en stor variation av profilprodukter att välja mellan, som exempelvis kläder, pennor och champagneglas med ”Student 2010”-tryck på. Att köpa extramaterial förefaller vara en växande trend då variationen och urvalet är mycket större idag än bara för 10 år sedan. Idag är extramaterialet för majoriteten av studenterna en självklarhet.

I diagram 2.3 på följande sida ser vi att champagneglas, studentkatalog och profilkläder hör till de vanligaste extramaterialen. Av de tillfrågade eleverna är det drygt 70 procent som planerar att köpa något extramaterial. Här är killarna däremot något mer skeptiska än tjejerna och hela 36 procent svarar att de inte planerar att köpa något extramaterial.

Diagram 2.3 Vad planerar du att köpa för extramaterial i samband med studenten?

Studentmössan

Studentmössan har funnits i mer än 150 år och var från början ett sätt för nordiska universitetsstudenter att känna igen varandra vid gemensamma sammankomster. Men kring sekelskiftet kom även mössan att användas vid studenten för gymnasieelever. Under åren har studentmössan sett relativt traditionell ut. I början av 1990-talet började den däremot i vissa fall prydas med en så kallad kokard som visar vilket program gymnasieeleven gick på. Numera finns en mängd varianter av den klassiska mössan. Till exempel syns den ekologiska trenden som gjort avtryck i handeln nu också i studenttider. Nu kan studenterna fira sin examen iklädda ekologiska studentmössor.

Majoriteten av studenterna köper sin mössa av företag som kommer ut till skolorna och tar upp beställning och ett fåtal köper dem ute i butiker på stan. Snittpriset för en studentmössa bland de tillfrågade studenterna ligger på 600 kr.

Studentskylden

Att ha en studentskylt ute på skolgården är något som i stort sett alla studenter har. Inköp av skylten är däremot något som studenterna gärna lämnar över till släkt och vänner. Av de tillfrågade eleverna svarar endast 4 procent att de kommer att köpa studentskylden själva.

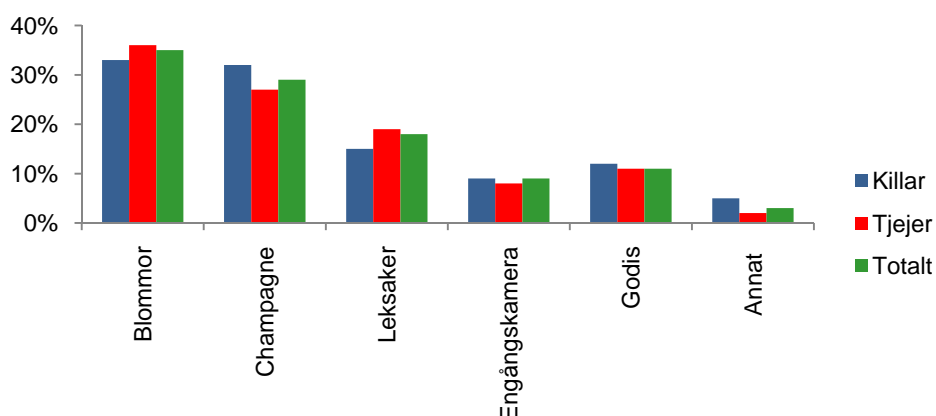
3. Studentdagen

På själva studentdagen är det inte bara att springa ut ur skolans portar utan här har studenterna en lång innehållsrik dag som väntar. Morgonen börjar ofta med en champagnefrukost följt av karavaner runt staden på lastbilsflak, stopp hos klasskompisar, studentfoton som skall tas och slutligen avslutning i aulan. Först framåt eftermiddagen är det dags för den efterlängtrade springturen ut genom skolans dörrar. Då hänger släkt och vänner något kring halsen på studenten och sedan väntar festligheter till långt inpå morgonen.

På skolgården

Ute på skolgården hängs en mängd olika presenter kring halsen på studenten. Fortfarande är det blommor, champagne och leksaker som är allra populärast att få. Här syns inga påtagliga skillnader mellan tjejer och killar eller från föregående års resultat.

Diagram 3.1 Vad vill du få hängd kring halsen på skolgården när du springer ut?

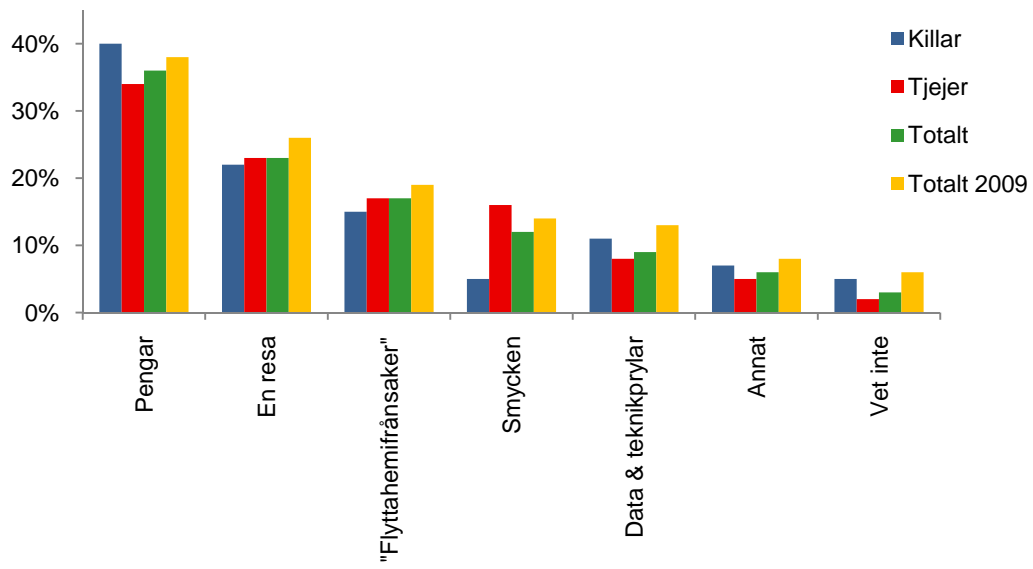

Studentpresenter

För släkt och vänner finns det en uppsjö av presenter att välja på till studenten. För många är examen en ingång till vuxenlivet med allt vad det innebär av att flytta hemifrån, göra lumpen eller att åka ut och resa. Det är kanske då inte så konstigt att studentpresenter ofta är kopplade till denna flytt. Men vår enkät visar att den absolut populäraste presenten precis likt förra året är pengar. På andra plats kommer resor tätt följd av saker till det framtida egna hemmet. Detta framkommer i diagram 3.2 på följande sida.

Studenterna tror att de i snitt kommer att få 11 presenter per person och att den totala presentsumman kommer att ligga kring 5 500 kronor. Detta är en ökning med 1 500 kronor sedan förra året.

Diagram 3.2 Vad önskar du dig helst i studentpresent?

4. Studentens totala omsättning

Blommor, klänning och kostym, mössa, presenter, skyltar och festmat. Många produkter samsas om köpkraften kring en student och den svenska studenthögtiden är idag en miljardindustri. Innan själva examensdagen är det mycket som ska förberedas och många gånger kan perioden kring studenthögtiden vara en kostsam historia. Både för studenterna själva och för deras familjer.

Under maj och juni i år går ca 110 000 elever ur gymnasiet i Sverige vilket är 10 000 fler än året innan. I denna rapport har vi fördjupat oss i några av aktiviteterna kring högtiden och frågat ett antal blivande studenter om deras konsumtion under perioden.

Enligt våra beräkningar samt analys av elevernas enkätsvar, omsätter en studentexamen i snitt ca 15 500 kronor per elev. I denna summa har vi räknat in allt ifrån kläder, champagnefrukost, studentskylt, studentflak till mat och presenter, som inköps av släkt och vänner till den blivande studenten. Summan är en ökning med 500 kronor per person sedan föregående år. En ökning som främst beror på att studenterna tror att deras presenter i samband med examen kommer att vara något dyrare än tidigare år.

110 000 elever som går ut gymnasiet i Sverige medför att konsumtionen i samband med studenten ger upphov till en omsättning på drygt 1,7 miljarder kronor. Det är en ökning med 14 procent sedan 2009. Denna ökning beror främst på att antalet studenter i år är fler än förra året men också på att årets studenter beräknas omsätta något större summor än tidigare.

